

<http://www.arianafghanistan.com>

۲۰۱۹/۰۶/۱۹

سلطان جان کلیوال

ولی د جنگ د پاره ز مونږ وطن؟

دا ماته يوه ډيره پېچلې پوښتنه ښکاري او باور لرم چې د پوره ځواب مېندنې د پاره به يې په سلگونو لاملونو وجود ولري. خو که مونږ دا ټول لاملونه سره راټول کړو او يو د بل تر څنګ کيږدو او بيا په دې لاملونو کې د اهميت له مخې تر نورو ټولو لوی لاملونه سره را بيل کړو شايد د ګوتو د شمير اندازې ته به رابښکته شي. که بيا هم دا يو څو مهم لاملونه داسې وڅيړو چې د لويو هيوادونو د پاره ولی ز مونږ په هيواد کې د جنگ د ميدان د گرم ساتلو سره دلچسپي زياته ده او بيا ولی ز مونږ ګاونډی هيوادونه خصوصاً پاکستان او ايران ز مونږ په هيواد کې د دايمي بې ثباتۍ، جنگ او هسې مرګ ژوبلې سره ډيره علاقه لري چې قربانيان يې په عمده توګه افغانان دي؟ بياهم ډير لاملونه شته چې د پوره غور او دقت وړ دي. که دا بيا سره را وڅيړو او تر ټولو عمده د ليلونه پکې په نښه کړو شايد له درې څلورو نه به زيات نشي. که دا درې څلور يو د بل تر څنګ کيږدو نو په يقين سره به ځنې څيړونکي يو او ځنې به بيا بل مهم و ګڼي.

زه چې مسلکي سياسي مفسر او څيړونکي نه يم نو په کلکه ادعا نشم کولی چې کوم لامل به له نورو ټولو نه مهم وي؟ خو ماته داچې ولی ز مونږ هيواد د دې فرسايشي جنگ د پاره انتخاب شويدي؟ ترټولو لوی لامل دا ښکاري چې:

(ز مونږ په هيواد کې له بده مرغه د معاصر ژوندانه د جوړښت د پاره هسې هلې ځلې يا هيڅ نه دي شوي او يا که شوي وي هم په هيڅ حساب دي چې د وطن د ملي ګټو د تايمين سره اړخ ولګوي. د دې خبرې مطلب دادی چې اصلاً تر اوسه ز مونږ په هيواد کې ملي ګټې بېخي تعريف شوي نه دي او نه تر اوسه په لسگونو لويو او وړو جرګو، مرکو، ناستو او مشورو د خپلو خبرو په اجندا کې دا بحث شامل کړيدی چې ملي ګټې څه شي او کومې دي؟ که د هيواد په قوانينو کې ورته کومه اشاره هم شوي وي نيمګړې به وي او عام مفهوم نه ارايه کوي. ز مونږ هرې سياسي ډلې ته ملي ګټې تفاوت لري او هماغه څه ورته ملي ګټې ښکاري چې د دوی د مرام او غوښتنو سره اړخ لګوي. برسیره پردې ز مونږ د هيواد په موجود ټولنيز جوړښت کې د هر قوم د پاره، د هرې ژبې د ويونکو د پاره د هرې سيمې د اوسيدونکو د پاره، د هر مذهب د پيروانو د پاره او بلاخره د هر مستقل او بې پری سياسي شخصيت د پاره ملي ګټې

ځانگړی مفهوم لری او ډیری داسی لوی ډلی شتون لری چی د خپل هیواد په ځای د یوه بل هیواد گټی ورته یا د ناپوهی او ساده گی له کبله او یا هم د وابستگي له کبله معتبری ښکاری او په ښکاره توگه د هغوی د گټو د تامین د پاره کار کوی. زما په اند د نړی ټولو هغو سترو قوتونو چی په جنگ او بی ثباتی کی خپل گټی وینی او ورسره زمونږ گاونډیو هیوادونو چی زمونږ په بربادی او تباهی کی ځان اسوده احساسوی، زمونږ دنا واحد ملت په وجود کی دا ستره، مهمه او د ژوند سره د نیغی اړیکی لرونکی خلا او نیمگړ تیا « د ملی گټو نه پیژندنه» په ډیره ښه وجهه درک کړیده او پراخه گټه تری پورته کوی. د مثال په توگه: زمونږ د هیواد په جنوب کی دا ټپل شوی جنگ ډیر شدت لری، د هیواد په شمال کی ټول موثر اشخاص په دی تکل کی دی چی دا جنگ هملته په جنوب کی ادامه و مومی او شمال ته لاړ نشی. دوی هیڅکله دا زیار نه کاری چی دا جنگ له جنوب نه هم ورک کاندی. یا برخلاف بیا هم ټول هغه موثر اشخاص چی په جنوب کی دی د دی پرځای چی خپله سیمه د جنگ نه خلاصه کاندی په ټول قوت سره زیار کاری چی دا د جنگ تور لوگی د هیواد مرکز او شمال ته هم سرایت و کاندی او لکه څنگه چی د هیواد جنوب د اور په لمبو سوخی د هیواد مرکز او شمال هم په دی جنگ کی لوپه شی. دوی ولی دا کار کوی ؟ ځکه چی دوی سراسری ملی گټی نه پیژنی او نه په دی پوهیری چی دا د دوی د دښمنانو پلان دی چی په دوی تطبیقوی او خپلو هدفونو ته ځان رسوی.)

زما غوښتنه د هیواد د وطن دوستو څیرو او ډلو نه داده چی بیله هر ډول اړیکو او توپیرونو څخه زیار و کاری چی په ملی سویه د هیواد ملی گټی تعریف کاندی او د دی گټو د تامین د پاره په شریکه او د پوره مفاهمی له مخی یو ډول عملی کار و کاندی. زه په دی باور یم، کله چی نړیوال او زمونږ گاونډی ملکونه په دی و پوهیدل چی اوس افغانانو خپلی ملی گټی پیژندلی او ټول دی گټو ته ژمن دی، په هماغه را سبا به زمونږ په وطن کی د جنگ د ختمیدو اساسی کار پیل او په خورا لنډ وخت کی به ښه نتیجه هم ورکړی. خو که خپلی ملی گټی و نه پیژنو او په شریکه ورته کار و نکړو، که سل کاله نور هم تیر شی دا جنگ به ختم نشی، یواځی ښی به یی تغیر مومی او بس. پای.

یادونه:

که چیری گران لوستونکی و غواړی چی د دی شاعر او لیکوال نوری لیکنی او سرودونو هم ولولی، نو کولای سی چی، پر انځور باندی د «کلیک» په اجرا کولو سره د لیکونکی مقالی او مطالب د «آرشیف» فهرست ته، لار ښودنه تر لاسه کړی!

ولی د جنگ د پاره زمونږ وطن؟

kliwal_s_40_waley_dejang_depaara_zmuj_watan.pdf